

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Релігійна організація «Вищий духовний навчальний заклад
«Таврійський християнський інститут»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор РО «ВДНЗ «ТХІ»

В.С. Синій

Положення

про си́лабус навчальної дисципліни

Розглянуто та схвалено

Вченою радою РО «ВДНЗ «ТХІ»

Протокол № 13/5-6 від 07.03.2019 р.

Херсон 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про силабус навчальної дисципліни (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року (зі змінами), Постанови КМУ «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» № 1187 від 30.12.2015 р. (зі змінами), Наказу Міністерства освіти і науки від 11 липня 2019 року № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», наказів і рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) щодо внутрішньої системи забезпечення якості та акредитації освітніх програм; Положення про освітній процес у ВДНЗ «Таврійський християнський інститут», інших нормативних документів ВДНЗ «Таврійський християнський інститут».

1.2. Положення розроблено як складова частина системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ВДНЗ «Таврійський християнський інститут» (далі – Інститут) і встановлює єдині вимоги до змісту та оформлення силабусу навчальної дисципліни.

1.3. Дане Положення визначає структуру і порядок формування силабусу навчальної дисципліни.

1.4. Силабус – це персоніфікована програма викладача для навчання здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни. Силабус розробляється для здобувачів вищої освіти з метою пояснення змісту дисципліни, результатів навчання, вимог щодо набуття відповідних компетентностей.

1.5. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

Загальні компетентності - компетентності, що формуються у здобувача вищої освіти в процесі навчання за даною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту

однієї освітньої програми в іншу.

Знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності.

Інтегральна компетентність - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Компетентнісний підхід - підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та є студентоцентрованим за змістом.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Критерії оцінювання – стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – описи того, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Освітній компонент – самодостатня і формально структурована частина освітньо-професійної програми (наприклад, курс, змістова частина, навчальна дисципліна, виробнича практика тощо).

Освітня програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Оцінювання здобувачів вищої освіти - формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем вищої освіти запланованих

(очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів вищої освіти.

Програмні компетентності - найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку та включаються до профілю освітньої програми. Передбачається, що програмні компетентності однакових програм в різних ЗВО є подібними чи порівнюваними між собою.

Програмні результати навчання - узгоджений набір 15-20 тверджень, що містять обсяг того, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Пререквізити - дисципліни, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння дисципліни, що вивчається.

Постреквізити - дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення даної дисципліни.

Результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Результати навчання разом із критеріями їх оцінювання визначають мінімальні вимоги до присвоєння кредитів, у той час, як виставлення оцінок ґрунтується на співставленні реальних навчальних досягнень здобувача ВО із мінімальними вимогами.

Силабус - це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури (у т.ч. стосовно строків виконання завдань і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від “здобування знань” і

“одержання практичних навичок” до компетентностей, що їх може набути студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для навчання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

2. ПРОЦЕДУРА СТВОРЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Силабус розробляється до початку навчального семестру або року, в якому викладається навчальна дисципліна. Силабус є складовою частиною навчально-методичного комплексу дисципліни, зберігається на кафедрі та оприлюднюється на офіційному сайті Інституту і на порталі дистанційного навчання Moodle.

2.2. Силабус розробляють науково-педагогічні працівники кафедри, за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти. Термін розробки силабуса визначається завідувачем кафедри, за якою закріплена навчальна дисципліна, і затверджується на засіданні кафедри.

2.3. Якщо зміст певної навчальної дисципліни має відмінності залежно від вимог різних освітніх програм, згідно з навчальними планами відповідно до яких ця дисципліна викладається, науково-педагогічні працівники кафедри, за якими закріплено навчальну дисципліну розробляють відповідну кількість силабусів.

2.4. Якщо певна навчальна дисципліна викладається протягом декількох семестрів або років, то для неї можуть створюватися або один силабус, що містить декілька розділів, або декілька силабусів, які мають бути логічно пов'язані між собою.

2.5. Якщо створюється декілька силабусів для навчальної дисципліни, що послідовно викладається протягом декількох семестрів, то в кожному з

цих силабусів зазначається, чи є він продовженням або чи має продовження в іншому силабусі.

2.6. За можливістю зазначається, яка дисципліна є попередньою і яка наступною в логічній послідовності вивчення навчальних дисциплін освітньої програми.

2.7. Зміст силабусу має відповідати структурі, описаній у Розділі 3 даного Положення.

2.8. Силабуси навчальних дисциплін затверджуються на засіданні кафедри разом з робочими програмами.

2.9. Підставою для оновлення силабусу можуть бути:

- ініціатива і пропозиції стейкхолдерів освітнього процесу, гаранта освітньої програми, викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти;
- результати оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни;
- результати опитування здобувачів вищої освіти.

2.10. Зміни до силабусу можуть вноситися тільки перед початком семестру або року, в якому викладається навчальна дисципліна. Зміни можуть бути затверджені рішенням кафедри, якщо коригування змісту силабусу стосується менше 20% обсягу годин, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни, і не стосується компетентностей та результатів навчання; в іншому разі створюється новий силабус за процедурою, наведеною у цьому розділі.

2.11. Після внесення змін до силабусу, до початку семестру або року, в якому викладається навчальна дисципліна, його електронна версія розміщується на офіційному сайті Інституту. Усі попередні версії силабусу зберігаються на кафедрі.

3. СТРУКТУРА СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Загальна структура силабусу навчальної дисципліни включає наступні

обов'язкові складові:

1. Загальна інформація;
2. Опис навчальної дисципліни;
3. Структура дисципліни;
4. Вимоги викладача;
5. Шкала оцінювання.

До силабусу також можуть включатися матеріали навчально-методичного забезпечення.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ЗМІСТУ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структурні елементи силабусу.

4.1.1. Загальна інформація.

Інформація про викладача

Вказується прізвище, ім'я, по батькові; вчений ступінь, вчене звання; контактна інформація: номер телефону та e-mail.

Інформація про дисципліну

Зазначається назва дисципліни; ступінь вищої освіти, для якого викладається дисципліна; шифр та назва спеціальності; назва освітньої програми; рік та семестр вивчення; форма навчання; загальна кількість кредитів ЄКТС, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни; мова викладання.

4.1.2. Опис навчальної дисципліни

В описі навчальної дисципліни визначаються анотація, мета і завдання її вивчення, пререквізити дисципліни.

Анотація дисципліни - зазначається роль, місце дисципліни в системі підготовки фахівців.

Мета дисципліни - компетентності, які студент набуде в результаті навчання.

Мета дисципліни - це заздалегідь усвідомлений і планований результат освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; результат взаємодії викладача й студента, що формується у свідомості викладача у вигляді узагальнених уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться всі інші компоненти освітнього процесу.

Мета дисципліни - це короткий та чітко сформований запис про досягнення головного результату навчання. Мета вивчення дисципліни є системотворчим елементом, що відіграє вирішальну роль в організації та здійсненні всього процесу навчання. Мету навчання рекомендується формулювати таким чином, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення (навчити..., виробити..., сформувати...і т.п.).

Завдання вивчення дисципліни

Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на питання: із чимзнайомить, чому навчає, що реалізовує і розкриває дана дисципліна.

Завдання – це своєрідні підцілі реалізація яких уможлиблює досягнення заявленої мети.

Мета і завдання формулюються відповідно до програми навчальної дисципліни.

Міжпредметні зв'язки (пререквізити та постреквізити) – вказуються дисципліни, які здобувач вищої освіти має вивчити до початку або разом із цією дисципліною, та/або ті, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення даної дисципліни.

4.1.3. Структура дисципліни

Зміст дисципліни

У силабусі зміст обов'язкової навчальної дисципліни неодмінно має відповідати робочій програмі курсу.

Результати навчання

Засвоєння змісту навчальної дисципліни – це той кінцевий результат або в сучасній термінології компетентності, що повинні бути сформовані під час безпосередньої роботи (аудиторні заняття, самостійна робота) або

опосередкованої взаємодії з викладачем (робота з навчально-методичним комплексом дисципліни, рекомендованою літературою з дисципліни, мультимедійним супроводом тощо).

Для обов'язкових дисциплін вказуються компетентності які здобувач вищої освіти отримує під час вивчення дисципліни з урахуванням вимог стандарту вищої освіти спеціальності та відповідної освітньої програми:

- інтегральні компетентності;
- загальні компетентності;
- спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

В компетентностях бажано враховувати сучасні вимоги до соціальних навичок (soft skills).

Для дисципліни за вибором студента рекомендується вказати конкретні знання та уміння, які він здобуде в процесі її вивчення.

Компетентності та результати навчання мають співпадати з наведеними в освітній програмі, зазначеній в силабусі.

Завдання

Зміст завдань створюється з урахуванням змісту знань, вмінь та навичок, засвоєння яких контролюється при вивченні дисципліни.

Можуть бути визначені такі основні форми завдань:

- підготовка до лекційних занять;
- підготовка до усного опитування;
- підготовка (оформлення) матеріалів лабораторної роботи та їх захист;
- написання тестів;
- розв'язання задач;
- написання реферату, есе за темою лекції;
- підготовка доповіді на семінарське заняття;
- виконання індивідуального завдання;
- розробка презентації тощо.

В умовах кредитної технології навчання заняття повинні проводитися переважно в активних і творчих формах.

Бажано поряд із традиційними методами навчання використовувати інноваційні (ділові ігри, тренінги, заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки, дослідницькі методи, презентації, кейс-технологія, бесіди і дискусії, робота в мережі Internet тощо), що спрямовані на активізацію й стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Оцінювання

Оцінювання в силабусі відображається з прив'язкою до мети курсу, Для денного відділення рекомендується подавати розподіл балів посеместрово за темами для поточного контролю знань студентів. Рекомендується прописати механізм утворення 100% підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

4.1.4. Вимоги викладача

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки на заняттях, знайомить з методичними рекомендаціями щодо виконання різних видів робіт. У цьому разі обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність під час практичного (семінарського, лабораторного) заняття; недопустимість запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Вимоги викладача можуть включати такі пункти:

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання*: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- *Політика щодо академічної доброчесності (обов'язково)*: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

- *Політика щодо відвідування:* відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету). Навчання здобувачів вищої освіти також здійснюється в онлайн режимі на платформі Moodle.

4.1.5. Шкала оцінювання знань студентів

Кожна навчальна дисципліна, незалежно від загальної кількості годин та кількості модулів, оцінюється за 100-бальною шкалою.

Форми організації навчання, які входять до складу дисципліни окремими модулями також оцінюються за 100-бальною шкалою, а в екзаменаційну (залікову) відомість виставляється середнєзважене значення. При цьому середнєзважене значення підсумкової оцінки для такої дисципліни розраховується з урахуванням вагових коефіцієнтів.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у наступному порядку:

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Основні вимоги до контролю знань здобувачів вищої освіти наведені у Положенні про порядок оцінювання знань студентів у ВДНЗ «Таврійський християнський інститут».

4.2. До силабусу також можуть включатися матеріали навчально-методичного забезпечення:

- тематика та зміст семінарських (практичних, лабораторних) занять, методичні рекомендації до їх виконання;

- методичні рекомендації та індивідуальні завдання для самостійної роботи;
- завдання для поточного та підсумкового контролю (тестові завдання, перелік питань тощо);
- методичні рекомендації та тематика для виконання курсової роботи (проекту);
- список літератури.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 5.1. Положення вводиться в дію наказом директора Інституту.
- 5.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та затверджуються на засіданні вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора.
- 5.3. Силабуси навчальних дисциплін запроваджуються як обов'язкова складова навчально-методичного забезпечення дисципліни.